

Sygn. akt VIII U 790/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 marca 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 1 ust. 3 art. 2 i art. 4 ust. 3 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji odmówił J. P. prawa do świadczenia uzupełniającego. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 17 stycznia 2023 r. ustaliła, że J. P. nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, a zatem nie spełnił on jednego z warunków, od którego uzależniona jest wypłata wnioskowanego świadczenia.

/decyzja k.16 – 16 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 28 kwietnia 2023 r. pełnomocnik J. P. złożył odwołanie od ww. decyzji wnosząc o przyznanie świadczenia uzupełniającego od 1 kwietnia 2023 r. oraz o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów procesu wg norm przepisanych. W ocenie pełnomocnika, J. P. jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, gdyż potrzebuje stałej pomocy osoby trzeciej przy ubieraniu, myciu, czy goleniu. Nadto od 16 roku życia, z uwagi na rozpoznaną chorobę psychiczną, pobiera rentę socjalną oraz ma ustalony znaczny stopień niepełnosprawności.

/odwołanie k.3 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.35 – 36/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. P. urodził się (...) Do dnia 31 marca 2023 r. posiadał prawo do świadczenia uzupełniającego. J. P. legitymuje się znacznym stopniem niepełnosprawności.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 25 listopada 2022 r. J. P. złożył wniosek o przyznanie świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

/wniosek k.16 – 17 plik I akt ZUS/

Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z 17 stycznia 2023 r. stwierdziła, że J. P. nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

/orzeczenie Komisji Lekarskiej k.15 – 15 odwrót plik I akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 1 ust. 3 art. 2 i art. 4 ust. 3 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji odmówił J. P. prawa do świadczenia uzupełniającego.

/decyzja k.16 – 16 odwrót plik I akt ZUS/

U wnioskodawcy rozpoznano: schizofrenię paranoidalną, upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim ze znacznymi zmianami zachowania powodującymi konieczność opieki lub leczenia, uzależnienie od nikotyny. J. P. przejawia tendencje do alkoholizowania się, pali duże ilości papierosów, co pośrednio przyspiesza metabolizm stosowanych neuroleptyków utrudnia terapię. Na przestrzeni wielu lat toczącej się choroby, okresowo nie współpracował w procesie leczenia, co skutkowało istotnym pogorszeniem stanu psychicznego, manifestującym się: agresją, autoagresją (zatrucie lekami, wyskoczył z mieszkania i połamał kończyny górne), zachowaniami niszczycielskimi, podejmował prawdopodobnie działania z pobudek psychotycznych i wymagał hospitalizacji. Jak wynika z dokumentacji

medycznej, opiniowany wielokrotnie był dotychczas hospitalizowany, wypisywany do domu pod opieką mamy, która, jak podaje, poświęciła się dla dobra syna i zwolniła się z pracy. Biorąc pod uwagę dotychczasowe funkcjonowanie wnioskodawcy (wielokrotne hospitalizacje i to że wymaga on polifarmakoterapii nadzorowanej przez matkę - stosowane są duże dawki leków, a iniekcje / neuroleptyk o przedłużonym działaniu otrzymuje w miejscu zamieszkania), przemawia to za tym, że niezdolność wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji ma charakter długotrwały, rokowania, co do odzyskania przez J. P. zdolności do samodzielnej egzystencji są wątpliwe. Wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, gdyż stwierdza się naruszenie sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Okres niezdolności do samodzielnej egzystencji - od daty ustania poprzedniego orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji, tj. od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2026 r.

/opinia k.82 – 86 , opinia biegłego sądowego psychiatry B. J./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie , opierając się na dokumentach załączonych do akt oraz akt ubezpieczeniowych oraz opinii biegłego sądowego psychiatry.

W ocenie Sądu opinia biegłego sądowego psychiatry , z uwagi na rozpoznane i dominujące u wnioskodawcy schorzenia, daje pełen obraz jego zdrowia i stanowią podstawę rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Opinia została sporządzona przez biegłego o specjalności właściwej z punktu widzenia schorzeń na jakie cierpi wnioskodawca. Opinia biegłego została sporządzona zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzę zawodową. Biegły szczegółowo i w sposób pełny określił schorzenia występujące u badanego oraz ocenił ich znaczenie z perspektywy własnej specjalizacji medycznej dla jego zdolności do samodzielnej egzystencji. Z tych przyczyn Sąd uczynił podstawą swoich ustaleń w sprawie opinię biegłego psychiatry przyjmując, że stanowi ona w całości pełnowartościowe źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Prawo do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji regulują przepisy ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2023 r. poz. 156).

Zgodnie z treścią przepisu art. 2 ust. 1 powyższej ustawy świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie uzupełniające przysługuje od miesiąca, w którym zostały spełnione warunki wymagane do jego przyznania, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o to świadczenie o czym stanowi art. 6 powyższej ustawy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było jedynie to, czy wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Termin "niezdolność do samodzielnej egzystencji" mieści w sobie tak opiekę, oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp., jak również pomoc w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 września 2012 r., III AUa 372/12, LEX nr 1217775).

W wyroku z dnia 19 października 2017 r., III AUa 872/16 (LEX nr 2427732) Sąd Apelacyjny w Szczecinie wskazał, że sam termin "niezdolność do samodzielnej egzystencji" zdefiniowany w art. 13 ust. 5 ustawy emerytalno-rentowej

oznacza spowodowaną naruszeniem sprawności organizmu konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy drugiej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Pojęcie to ma zatem szeroki zakres przedmiotowy. Trzeba przy tym odróżnić opiekę oznaczającą pielęgnację, czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp., od pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza (tak też SA w Katowicach w wyroku z dnia 21 lutego 2002 r., III AUa 1333/01, OSA 2003/7/28).

W ujęciu ustawowym osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji jest nie tylko osoba całkowicie bezradna, czy też obłożnie chora, ale również taka, która jest wystarczająco sprawna, aby samodzielnie wykonywać podstawowe czynności dnia codziennego, lecz z uwagi na trudności w poruszaniu się lub inne poważne upośledzenie sprawności potrzebuje pomocy w tych sprawach, które wymagają opuszczenia domu (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 11 grudnia 2012 r., III AUa 379/12, Legalis nr 715092).

Przyjęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji wymaga ustalenia, że dana osoba ze względu na naruszenie sprawności organizmu wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

W zakresie oceny zdolności wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, które wykazało, że występujące u wnioskodawcy schorzenia natury psychiatrycznej tj. schizofrenia paranoidalna, upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim ze znacznymi zmianami zachowania skutkuje u niego okresową niezdolnością do samodzielnej egzystencji od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2026 r. Wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, gdyż stwierdzone u niego naruszenie sprawności organizmu wymaga stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu jego podstawowych potrzeb życiowych.

Postępowanie dowodowe wykazało zatem, że wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji. Dokonując takiej oceny Sąd w całości podzielił utrwalone w judykaturze zapatrywania, że niezdolność do samodzielnej egzystencji występuje nawet wtedy, gdy osoba całkowicie niezdolna do pracy może wypełniać niektóre z elementarnych czynności życiowych we własnym zakresie, np. zje posiłek przygotowany przez inną osobę, o ile w pozostałym zakresie jest pozbawiona praktycznej możliwości egzystowania w humanitarnych warunkach bez koniecznej stałej lub długotrwałej pomocy ze strony osoby drugiej (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 20 czerwca 1995 r., III AUr 551/95, OSA rok 1995, nr 7-8, poz. 56, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 5 września 2013 r., III AUa 1642/12, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2015 r., III AUa 1007/14, L.).

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. P. prawo do świadczenia uzupełniającego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji od 1 kwietnia 2023 r. (tj. od następnego miesiąca po ustaniu poprzedniego świadczenia uzupełniającego pobieranego przez wnioskodawcę do dnia 31 marca 2023 r.) do 31 grudnia 2026 r., o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł, jak w punkcie 2 sentencji wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265). O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

S.B.